

w wysokości, ustalanej na wniosek Banku przez władze, powołane do dysponowania temi funduszami.

Art. 30.

Księgi Banku i wypisy z nich, podpisane przez Bank w sposób Statutem Banku przewidziany, oraz zaopatrzone w pieczęć Banku, pełnomocnictwa oraz wszelkie oświadczenia na piśmie, zawierające zobowiązania lub zwolnienia od zobowiązań, lub zrzeczenia się praw, w ten sam sposób przez Państwowy Bank Rolny wystawione, mają moc prawną dokumentów publicznych, wykazy zaś zaległości, wystawione w ten sposób i zaopatrzone stwierdzeniem, że pretensja prawnie dojrzała do egzekucji, mają moc prawną wykonalnego tytułu egzekucyjnego i hipotecznego bez potrzeby wyjednywania dla nich sądowych klauzul wykonalności, względnie tytułów wykonawczych.

Zwolnienia od zobowiązań lub zrzeczenia się praw o wartości, przewyższającej sumę 10.000 złotych muszą być zeznane notarialnie.

Art. 31.

Państwowy Bank Rolny ma prawo przyjęte pod zastaw pożyczek terminowych papiery wartościowe, złoto, srebro i kosztowności oraz towary realizować dla zaspokojenia swych wierzytelności, pod zastaw tych rzeczy udzielonych, bądź na giełdzie pieniężnej lub towarowej, o ile są przedmiotem transakcyj giełdowych, bądź w drodze przeprowadzonej we własnym zarządzie publicznej licytacji. Zastawione w Banku rzeczy nie podlegają zajęciu egzekucyjnemu (aresztowi, sekwestrowi) i nie mogą być wciągnięte do masy upadłościowej ich właścicieli dla zaspokojenia wierzytelności, zarówno prywatnych, jak Skarbu Państwa, dopóki wierzytelność Banku, pod ich zastaw udzieloną, nie zostanie spłacona.

Art. 32.

Państwowy Bank Rolny wolny jest od wszelkich podatków bezpośrednich.

Art. 33.

Egzekucja należności Państwowego Banku Rolnego zarówno na rzecz funduszków własnych Banku, jak i na rzecz funduszków powierzonych Bankowi do likwidacji lub administracji, niezależnie od tego czy należności te oparte są na tytułach powstałych przed objęciem przez Bank likwidacji lub administracji, czy też na tytułach powstałych po tym terminie, odbywać się będzie według uznania Banku bądź w trybie postępowania sądowego, bądź w trybie egzekucji administracyjnej.

Na obszarze województwa śląskiego egzekucja wyżej wymienionych należności może się odbywać zarówno w trybie postępowania sądowego lub administracyjnego, jak i w trybie ściągania bezspornych należności i opłat skarbowych, wedle obowiązujących w tem województwie przepisów prawnych.

Wysokość kar za zwłokę od należności egzekwowanych w trybie administracyjnym oraz od należności zaległych, wpłacanych przez dłużników dobrowolnie przed wszczęciem postępowania przymusowego, ustala:

- a) dla należności z funduszków własnych Banku — Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji Banku,
- b) dla należności z funduszków, powierzonych Bankowi do administracji lub likwidacji — władza, powołana do dysponowania temi funduszami.

Art. 34.

Stosunek służbowy Dyrekcji i pracowników Banku ustala Minister Skarbu na wniosek Prezesa Banku, z uwzględnieniem zasady, że stały personel Państwowego Banku Rolnego winien mieć zapewnioną emeryturę przy stworzeniu kasy emerytalnej, o ile możliwości wspólnej z innymi przedsiębiorstwami państwowymi.

Art. 35.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą dekret Naczelnika Państwa z dnia 5 lutego 1919 r. w przedmiocie statutu Polskiego Państwowego Banku Rolnego (Dz. P. P. P. z 1919 r. Nr. 12, poz. 134).

Art. 36.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

967.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 26 listopada 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o Statucie Państwowego Banku Rolnego.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 768) zarządza się co następuje:

§ 1. Ogłasza się w załączniku do niniejszego rozporządzenia stanowiący jego część składową Statut Państwowego Banku Rolnego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Sew. Ludkiewicz

Załącznik do rozp. Ministra Skarbu
z dnia 26 listopada 1932 r. (poz. 967).

STATUT PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO.

I. Zadania, siedziba, zakres działalności i uprawnienia Państwowego Banku Rolnego.

§ 1.

Państwowy Bank Rolny jest instytucją państwową, której przysługuje osobowość prawna.

Bank ma prawo używania pieczęci z godłem państwowem i napisem w otoku „Państwowy Bank Rolny”.

Bankowi przysługuje uprawnienie do używania samoistnego zastępstwa prawnego, z zachowaniem jednak wszelkich uprawnień i przywilejów, zastrzeżonych dla instytucji państwowych w postępowaniu sądowym i administracyjnym.

§ 2.

Siedzibą Państwowego Banku Rolnego jest miasto stoł. Warszawa. Działalność Banku obejmuje cały obszar Państwa.

Bank może otwierać i związać oddziały i przedstawicielstwa w kraju i zagranicą.

§ 3.

Firma Banku będzie podpisywana w ten sposób, że pod stemplem umieszczone będą dwa podpisy osób upoważnionych do podpisywania.

W Instytucji Centralnej mają prawo w sposób powyższy podpisywać za Bank: Naczelnny Dyrektor, Dyrektorowie Banku, Wicedyrektorowie Banku oraz Prokurenci Instytucji Centralnej, zaś w Oddziałach—mają prawo podpisywać, oprócz osób wyżej wymienionych, Dyrektorowie (Kierownicy) Oddziałów i Prokurenci Oddziałów.

§ 4.

Zadaniem Państwowego Banku Rolnego jest popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego i gospodarczego rozwoju wsi, organizowanie kredytu rolniczego dla drobnych i średnich gospodarstw, popieranie i prowadzenie parcelacji, osadnictwa, melioracji i regulacji rolnych oraz administrowanie funduszami, przeznaczonymi na powyższe cele na zasadach ustalonych przez władze powołane do dysponowania temi funduszami. W szczególności do zakresu działania Banku należy:

1) udzielanie długoterminowych pożyczek w papierach wartościowych przez Bank wypuszczanych, jak również w gotówce; na kupno gruntu, regulacje, melioracje i inwestycje rolne, na spłatę zobowiązań uciążliwych dla gospodarstw rolnych i t. p. potrzeby gospodarcze, na spłatę obciążeń hipotecznych przy parcelacji nieruchomości ziemskich;

2) popieranie oraz zasilanie kredytem na cele rolnicze spółdzielni i ich związków, przedsiębiorstw i organizacji rolniczo - handlowych, rolniczo - przemysłowych, parcelacyjnych, scalenieowych, melioracyjnych i innych, przyczyniających się do powstawania, przebudowy i rozwoju drobnych i średnich gospodarstw rolnych, jak również uczestniczenie w kapitałach zakładowych tego rodzaju organizacji i zasilanie ich kredytem na cele obrotowe tudzież zasilanie kredytem na cele rolnicze Powiatowych Kas Oszczędności i Gminnych Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych;

3) udzielanie pożyczek w gotówce oraz wogóle kredytu bankowego na cele związane z zadaniami Banku, dokonywanie wszelkich operacji bankowych i innych czynności, niezbędnych do spełnienia tych zadań lub też w związku z nimi pozostających,

jak również nabywanie wierzytelności, o ile jest to niezbędne dla wykonania zadań Banku;

4) wprowadzenie parcelacji i nabywanie w tym celu nieruchomości ziemskich oraz podejmowanie czynności, ułatwiających nabywcom parcel pobudowanie się i zagospodarowanie, jako też nabywanie i sprzedaż działek gruntu na cele związane z przebudową ustroju rolnego;

5) dostarczanie gospodarstwom rolnym środków produkcji, popieranie przemysłu rolnego i rozwoju gospodarczego wsi, organizacja przetwórstwa i zbytu produktów rolnych;

6) administrowanie funduszami, powierzonymi Bankowi przez organa Rządu.

Bankowi może być powierzona w drodze rozporządzenia Rady Ministrów likwidacja spraw instytucji państwowych bądź przez Państwo gwarantowanych, które udzielały kredytu na cele agrarne. O przeznaczeniu majątku państwowego z likwidacji takiej instytucji decyduje Minister, do którego kompetencji należą sprawy instytucji likwidowanej, w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 5.

Fundusze własne Państwowego Banku Rolnego stanowią:

1) kapitał zakładowy w wysokości sto trzydzieści milionów złotych, jako bezprocentowa niewycofalna dotacja Skarbu Państwa; kapitał zakładowy Banku może być podwyższony na mocy uchwały Rady Ministrów;

2) ogólny fundusz rezerwowy oraz rezerwy specjalne, które Państwowy Bank Rolny obowiązany jest tworzyć na mocy niniejszego Statutu;

3) inne fundusze własne Państwowego Banku Rolnego, tworzone w związku z wykonaniem jego zadań.

§ 6.

Bank ma prawo nabywania i zamiany nieruchomości na cele prowadzenia parcelacji i osadnictwa, a to na zasadach ustalonych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz na pomieszczenie własne i personelu Banku, jako też celem uchronienia się przed stratami z powodu udzielonego kredytu.

Nieruchomości, przejęte w celu uchronienia się przed stratami, winny być najdalej w ciągu dwu lat odprzedane, o ile nie zostaną przeznaczone na cele parcelacji i osadnictwa lub na pomieszczenie własne i personelu Banku. Termin ten może być przedłużony przez Ministra Skarbu.

§ 7.

Księgi Banku i wypisy z nich, podpisane przez Bank w sposób Statutem Banku przewidziany i zaopatrzone w pieczęć Banku oraz wszelkie oświadczenia na piśmie, zawierające pełnomocnictwa, zobowiązania lub zwolnienia od zobowiązań, lub zrzeczenia się praw, w ten sam sposób przez Państwowy Bank Rolny wystawione, mają moc prawną dokumentów publicznych, wykazy zaś zaległości, wystawione w ten sposób i zaopatrzone stwierdzeniem, że pretenzja prawnie dojrzała do egzekucji, mają moc pra-

wną wykonalnego tytułu egzekucyjnego i hipotecznego, bez potrzeby wyjednywania dla nich sądowych klauzul wykonalności, względnie tytułów wykonawczych.

Jednakowoż wykreślanie dłużnych wpisów hipotecznych, zrzeczenie się lub odstąpienie pierwszeństwa hipotecznego co do wpisów hipotecznych, zapisanych na rzecz Banku lub na rzecz instytucji i urzędów, których funduszami Bank administruje, może być dokonywane na mocy dokumentów w powyższy sposób w tym celu przez Bank wystawionych — tylko w odniesieniu do wpisów hipotecznych, zabezpieczających prawa o wartości nieprzewyższającej 10.000 złotych.

Zwolnienie od zobowiązań lub zrzeczenie się praw o wartości przewyższającej sumę złotych 10.000. — muszą być zeznane notarialnie, o ile formy takiej wymaga prawo.

§ 8.

Od nieuiszczanych w terminie należności Państwowy Bank Rolny ma prawo pobierać odsetki zwłoki w wysokości, jaką określi Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji Banku.

Odsetki zwłoki od należności z funduszków administrowanych pobierane będą na podstawie zarządzeń władzy dysponującej funduszem.

§ 9.

Bank przesyła wszelkie zawiadomienia lub wezwania za pośrednictwem urzędów administracyjnych lub pocztą. Za dowód doręczenia służy potwierdzenie właściwych urzędów lub kwit zwrotny poczty. Nie stosuje się to przy dokonywaniu przez Bank przedterminowych spłat obciążeń hipotecznych (§ 70).

§ 10.

Wszelkie koszty, związane z udzieleniem przez Bank pożyczki i jej spłatą, ponosi zaciągający pożyczkę względnie dłużnik.

§ 11.

Bank ma prawo odmówić udzielenia pożyczki bez podania powodów.

§ 12.

Egzekucje należności Państwowego Banku Rolnego, zarówno z tytułu własnych wierzytelności jak i z tytułu kredytu z funduszków powierzonych do likwidacji lub administracji, udzielonego przez Bank, lub z kredytu udzielonego przed objęciem przez Bank likwidacji lub administracji, odbywać się będą według uznania Banku bądź w trybie postępowania sądowego, bądź w trybie egzekucji administracyjnej.

Na obszarze województwa śląskiego egzekucja wyżej wymienionych należności może się odbywać zarówno w trybie administracyjnym, jak i w trybie ściągania bezspornych należności i opłat skarbowych, wedle obowiązujących w tem województwie przepisów prawnych.

Ponadto Państwowemu Bankowi Rolnemu przysługuje prawo prowadzenia egzekucji we własnym

zakresie, zgodnie z przepisami szczególnymi (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 769).

II. Operacje na własny rachunek Banku;

A. Kredyt długoterminowy.

1. Postanowienia wspólne dla kredytu w listach zastawnych i obligacjach.

§ 13.

Państwowy Bank Rolny udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych.

§ 14.

Na podstawie udzielonych długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych Państwowy Bank Rolny ma prawo wypuszczać listy zastawne w złotych, w złotych w złocie lub w obcych walutach, do wysokości 25-krotnej sumy swego kapitału zakładowego łącznie z ogólnym funduszem rezerwowym, w granicach przyjętych przez Skarb gwarancji.

Ogólna suma będących w obiegu listów zastawnych Banku nie może przekraczać sumy pożyczek amortyzacyjnych, wydanych w listach zastawnych, a niespłaconych.

§ 15.

Na podstawie długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych Państwowy Bank Rolny ma prawo wypuszczać obligacje meljoracyjne, w granicach udzielonej przez Skarb Państwa dla obligacji tych gwarancji, do wysokości trzykrotnej kapitału zakładowego Banku, łącznie z ogólnym funduszem rezerwowym. Obligacje mogą opiewać na złote, złote w złocie oraz na waluty obce.

Suma obligacji, znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać sumy na ich podkład wydanych, a niespłaconych pożyczek amortyzacyjnych.

§ 16.

Terminową wypłatę procentów od listów zastawnych i obligacji Banku i kapitału, należnego za listy zastawne lub za obligacje, zabezpieczają:

- 1) raty, płacone przez dłużników z tytułu długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych;
- 2) fundusz rezerwowy listów zastawnych i obligacji meljoracyjnych oraz fundusze rezerwowe poszczególnych seryj listów zastawnych i obligacji (§ 17);
- 3) ogólny fundusz rezerwowy Banku oraz cały jego majątek ruchomy i nieruchomy.

Niezależnie od powyższych zabezpieczeń Skarb Państwa poręcza solidarnie zapłatę procentów i kapitałów w granicach przyjętych za listy zastawne oraz za obligacje gwarancji (§ 42).

§ 17.

Fundusze rezerwowe listów zastawnych i obligacji, zabezpieczające terminową wypłatę procentów i kapitału (§ 16, p. 2), tworzyć się będą:

- 1) z zysków, osiągniętych z umorzenia listów zastawnych oraz obligacji danych seryj przez wyco-

fanie ich z obiegu w drodze wykupu zamiast losowania (§ 23),

2) wpisowego, które zaciągający pożyczkę będą ewentualnie obowiązani uiszczać wedle przepisów, które ustali Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji Banku,

3) z zysków, z przedawnienia listów zastawnych i obligacji danych seryj oraz kuponów (§ 25),

4) z części czystego zysku Banku na ten cel przeznaczony (§ 73).

§ 18.

Po wykupieniu całej serii listów zastawnych względnie obligacji fundusz rezerwowy odnośnej serii zostaje przelany do ogólnego funduszu rezerwowego Banku.

§ 19.

Każdy list zastawny i każda obligacja zawierać będzie:

- 1) oznaczenie serii, do której należy;
- 2) oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- 3) okres umorzenia kapitału, stopę procentową i terminy opłaty kuponów;
- 4) zobowiązanie Banku do opłacenia procentów i kapitału oraz oznaczenie waluty lub walut, w której będą one opłacone;
- 5) wysokość kapitału zakładowego Banku;
- 6) powołanie się na gwarancję Skarbu Państwa;

7) podpisy względnie facsimilja Prezesa Banku lub Wiceprezesa Banku albo w ich zastępstwie jednego z członków Rady Nadzorczej Banku, dwa podpisy Dyrektorów lub Wicedyrektorów Banku (z których jeden może być facsimile), pieczęć Banku oraz podpis Komisarza Ministra Skarbu lub jego zastępcy;

8) na odwrotnej stronie — zasadnicze postanowienia Statutu, dotyczące listów zastawnych względnie obligacji, ewentualnie zasadnicze warunki ich emisji i spłaty.

Przepisy p. p. 1 i 5 nie mają zastosowania do 7% listów zastawnych, wypuszczonych na podstawie przepisów emisyjnych z dnia 9 marca 1928 r. (Monitor Polski z dnia 29 października 1928 r. Nr. 250), stanowiących odrębną serję, nieoznaczoną numerem, oraz do obligacji melioracyjnych, wypuszczonych na podstawie przepisów emisyjnych z dnia 11 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 595), stanowiących również odrębną serję, nieoznaczoną numerem.

§ 20.

Do każdego listu zastawnego i do każdej obligacji dołączony będzie arkusz półrocznych kuponów z talonem na dalsze kupony.

§ 21.

Listy zastawne i obligacje Państwowego Banku Rolnego wypuszczane będą na okaziciela. Posiadacza listu zastawnego, obligacji lub kuponu Bank uważać będzie za ich właściciela.

Właściciel listów zastawnych lub obligacji może poddać je zastrzeżeniom (zawinkulować) według przepisów, jakie będą wydane w myśl § 41 niniejszego Statutu.

§ 22.

Emitowane przez Państwowy Bank Rolny listy zastawne mogą być przedmiotem specjalnej, zawieranej przez ich właściciela z Państwowym Bankiem Rolnym, umowy depozytowej, która może przewidywać, że rozwiązanie jej przed upływem czasu, umową zakreślonego, nastąpić może wyłącznie za zgodą obu stron.

W tym ostatnim wypadku złożone na mocy takiej umowy listy zastawne nie mogą być z depozytu przed rozwiązaniem umowy bez zgody Państwowego Banku Rolnego wycofane, nawet w drodze egzekucji lub z powodu otwarcia upadłości (konkursu) do majątku właściciela.

Wraz z przejściem prawa własności listów zastawnych, w ten sposób zdeponowanych, czy w drodze umowy dobrowolnej, czy sprzedaży przymusowej, na nabywcę z mocy samego prawa przechodzą uprawnienia i obowiązki poprzedniego właściciela wynikające z umowy depozytowej. Umowa, którą posiadacz tych listów składa je w Państwowym Banku Rolnym, może Bank być upoważniony do realizacji złożonych listów na warunkach, umową określonych, a zmiana takich postanowień umownych nie może być bez zgody obu stron dokonana.

§ 23.

Bank obowiązany jest co pół roku wycofywać z obiegu listy zastawne każdej serii co najmniej na taką sumę, jaka odpowiada sumie kwot, przypadających w danym półroczu na spłatę kapitału podług planu umorzenia wydanych w listach zastawnych tej serii pożyczek amortyzacyjnych, powiększonej o sumę spłat przedterminowych w gotówce, uskuteczniionych z tytułu takichże pożyczek w okresie czasu pomiędzy terminami płatności rat poprzedniego i bieżącego półroczu. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio i do obligacji.

Wycofanie z obiegu listów zastawnych i obligacji odbywa się przez lotowanie albo przez wykup ich na giełdzie lub z wolnej ręki.

Wyplata za wylosowane listy zastawne i obligacje dokonywana będzie podług ich imiennej wartości.

Wartość brakujących a niezapadłych kuponów od wylosowanych listów zastawnych i obligacji będzie potrącona z należności za te papiery.

§ 24.

Wylosowane listy zastawne i obligacje po wypłacie przypadającej za nie należności, jak również listy i obligacje otrzymane przez Bank od dłużników na spłatę wypożyczonego kapitału powinny być niezwłocznie unieważnione przez odpowiednie ostemplowanie, a następnie w obecności Prezesa Banku lub Wiceprezesa Banku albo w ich zastępstwie jednego z członków Rady Nadzorczej, Dyrekcji Banku oraz Komisarza Ministra Skarbu lub jego zastępcy protokółarnie zniszczone.

W ten sam sposób unieważnione i zniszczone być powinny również listy zastawne i obligacje nabyte na giełdzie lub z wolnej ręki, celem wycofania z obiegu.

§ 25.

Zapadłe kupony od listów zastawnych i obligacji jako też wylosowane listy zastawne i wylosowane obligacje opłacane będą w kasach Państwowego Banku Rolnego oraz w kasach innych instytucji, które Dyrekcja Banku oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Należności za kupony niepodniesione w ciągu lat 5 oraz należności za wylosowane listy zastawne i obligacje, niepodniesione w ciągu lat 30 od dnia płatności — ulegają przedawnieniu.

§ 26.

Listy zastawne i obligacje Banku mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne. Będą one przyjmowane przez Skarb Państwa na kaucje i wadja po kursie, oznaczonym przez Ministra Skarbu.

§ 27.

Listy zastawne oraz obligacje Państwowego Banku Rolnego wolne są od podatku od kapitałów i rent.

§ 28.

Wysokość długoterminowej pożyczki amortyzacyjnej nie może przekraczać $\frac{1}{2}$, a dla pożyczek wypłaconych po dniu 1 stycznia 1931 r. — połowy sumy szacunkowej nieruchomości ziemskich, na których została zabezpieczona udzielona pożyczka. Szacunek dokonywać się będzie na podstawie przepisów, wydanych na wniosek Prezesa Banku przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Ciężary wieczyste i służebności, które zachowują pierwszeństwo przed pożyczką, powinny być ocenione i potrącone z szacunku nieruchomości.

§ 29.

Pożyczki wydane w listach zastawnych mają być zabezpieczone hipotecznie w zasadzie na pierwszym miejscu, w każdym razie powinny bezwzględnie mieścić się łącznie z ewentualnymi poprzedzającymi je obciążeniami, w granicach $\frac{1}{2}$, a dla pożyczek wypłaconych po dniu 1 stycznia 1931 r. — połowy szacunku ustalonego zgodnie z § 28 niniejszego Statutu.

Na obszarze województw poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego pożyczki, udzielane przez Państwowy Bank Rolny w listach zastawnych, zabezpieczane będą hipoteką zwyczajną w rozumieniu § 1113 Kodeksu Cywilnego z roku 1896.

Przepisy powyższe mają zastosowanie i do pożyczek w obligacjach meljoracyjnych wymagających hipotecznego zabezpieczenia, z tem jednak, że w tym wypadku szacunek może być ustalony z uwzględnieniem postanowień § 48 niniejszego Statutu.

§ 30.

Przynależnościami pożyczki, udzielonej przez Państwowy Bank Rolny w listach zastawnych, lub obligacjach są: odsetki bieżące i zaległe odsetki za zwłokę, koszty sądowe oraz w Statucie przewidziane koszty administracyjne Banku.

Przynależnościami tym służy pierwszeństwo równe z kapitałem, o ile te odsetki, koszty i dodatki administracyjne, nie zalegają za czas dłuższy, niż 3 lata wstecz od dnia przymusowej licytacji.

Zaległościom z tytułu pożyczek w listach zastawnych i w obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego oraz przynależnościom tych pożyczek, powstałym przed dniem 1 stycznia 1932 r., przysługuje aż do całkowitego ich umorzenia równe pierwszeństwo hipoteczne z kapitałem. Zarzut przedawnienia przeciw roszczeniom z tytułu tych zaległości i przynależności nie może być podnoszony.

§ 31.

Budowle, których wartość uwzględniona została przy udzielaniu pożyczki, powinny być ubezpieczone od ognia w jednej z instytucji, wskazanych przez Ministra Skarbu, co najmniej do wysokości sumy, równej ich wartości szacunkowej przyjętej przez Bank, z zastrzeżeniem, że wynagrodzenie asekuracyjne wypłacone będzie właścicielowi tylko za zgodą Banku.

W wyjątkowych wypadkach, o ile w toku trwania umowy pożyczkowej z dłużnikiem, instytucje ubezpieczeniowe obniżą sumy ubezpieczenia budynków od ognia, Państwowy Bank Rolny może utrzymać ubezpieczenie niższe od sumy określonej w poprzednim ustępie.

W razie częściowego lub całkowitego zniszczenia budowli położonych na nieruchomościach obciążonych długoterminowymi pożyczkami Banku, skutkiem wypadku, wchodzącego w zakres odpowiedzialności zakładów ubezpieczeń (pożar, wybuch i t. p.), odszkodowanie nie może być wypłacone bez zezwolenia Banku.

Bank ma prawo bez zgody ubezpieczonego dłużnika i bez względu na obowiązujące w tej mierze przepisy ustawowe podjąć z instytucji ubezpieczeniowej odszkodowanie i użyć je na pokrycie nieumorzonej części pożyczki oraz innych wynikających z niej należności, jeśli nie uzna, że odszkodowanie ma być użyte na odbudowę.

Postanowienia niniejszego artykułu nie mogą w żadnym przypadku naruszać praw wierzycieli, których wierzytelności poprzedzają w hipotece pożyczkę Banku.

§ 32.

Określone przy przyznaniu pożyczki raty, któremi spłacona będzie pożyczka amortyzacyjna, obejmować będą kwoty na oprocentowanie i umorzenie kapitału. Ponadto dłużnicv uiszczają będą dodatek na administrację w wysokości, ustalonej zgodnie z § 41, względnie inne dodatkowe opłaty, o ile będą one ustanowione przez przepisy, przewidziane w § 41.

Część raty stanowiąca kwotę na umorzenie kapitału, może być uiszczona w listach zastawnych, względnie w obligacjach meljoracyjnych podług imiennej ich wartości, jednak nie później jak w terminie płatności raty i walorami tej serji, w których pożyczka była wypłacona.

§ 33.

Na żądanie dłużników Państwowy Bank Rolny może przenosić wypłacone już pożyczki w 7%

i 8%-owych listach zastawnych do dłuższego okresu umorzenia zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 34.

Decyzje Banku o przeniesieniu do nowego okresu umorzenia zarówno pożyczek udzielonych w listach zastawnych lub obligacjach meljoracyjnych będą ujawnione w hipotece, bez udziału wierzycieli hipotecznych, na jednostronny wniosek Państwowego Banku Rolnego, lub właściciela nieruchomości.

Pożyczka, przeniesiona do nowego okresu umorzenia, zachowuje takie samo pierwszeństwo hipoteczne, jakie służyło pierwotnej pożyczce.

§ 35.

Od rat nieuiszczonych w ciągu 15 dni od terminu płatności pobierane będą odsetki zwłoki w wysokości ustalonej zgodnie z § 8 niniejszego Statutu.

§ 36.

Jeżeli w ciągu 30 dni po terminie płatności raty zaległości nie zostaną zapłacone, Bank może przystąpić do ściągania zaległości drogą przymusową (§ 12).

§ 37.

Dłużnikom z tytułu długoterminowych pożyczek w listach zastawnych oraz w obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego mogą być udzielane, według uznania Banku, następujące wyjątkowe ulgi:

1) odroczenie najdalej do dnia 1 października 1934 r. zaległych na dzień 1 stycznia 1932 r. należności z tem, że po upływie tego okresu odroczenia zaległości te będą spłacone w sposób i na warunkach, jakie ustali Państwowy Bank Rolny;

2) całkowite lub częściowe umorzenie odsetek zwłoki od wymienionych w p. 1 zaległych należności.

§ 38.

Dłużnikowi przysługuje prawo przedterminowej spłaty długu w całości lub w części w gotówce lub w tych papierach, w jakich pożyczkę wydano, a to na warunkach, jakie określone zostaną w przepisach, wydanych na mocy § 41 niniejszego Statutu.

§ 39.

Bank może z równoczesnym zawiadomieniem dłużnika hipotecznego dokonywać na jego rachunek zapłaty podatków państwowych i innych ciężarów, przypadających z nieruchomości, obciążonych pożyczką hipoteczną, jak również i rent i odsetek od długów, poprzedzających na hipotece wierzytelności Banku, oraz składek ogniowych.

Wyplacone na rachunek dłużnika sumy na pokrycie jego zobowiązań będą przez Bank odebrane przy spłacie rat pożyczkowych wraz z procentem prawnym od dnia dokonania przez Bank zapłaty zastępczej.

§ 40.

Nieruchomość obciążona pożyczką Państwowego Banku Rolnego, udzieloną w listach zastawnych lub obligacjach i zabezpieczoną na pierwszym miejscu hipotecznym, nie może być sprzedana z licyta-

cji publicznej, pod rygorem nieważności tej licytacji, za sumę niepokrywającą wierzytelności Państwowego Banku Rolnego wraz z jej przynależnościami, mającymi równe z kapitałem pierwszeństwo.

O ile Państwowy Bank Rolny przed terminem licytacyjnym nie zażąda spłaty swej wierzytelności, pożyczka Banku pozostawiona będzie w całości na tem samym miejscu hipotecznym, wszystkie zaś zobowiązania poprzedniego właściciela względem Banku z tytułu tej pożyczki, nie wyłączając jego osobistej odpowiedzialności za dług, przechodzą do nowego właściciela nieruchomości z mocy samego prawa.

Należności Banku z tytułu tej pożyczki, zaległe do dnia licytacji, winny być pokryte w gotówce z licytacyjnej ceny kupna. Należności te mogą być wpłacone bezpośrednio do Banku.

Jeżeli pożyczka Banku wpisana jest na dalszym miejscu hipotecznym, ale objęta jest ceną nabycia z licytacji, przepisy ust. 2 i 3 będą miały zastosowanie.

W razie nabycia przez Państwowy Bank Rolny na licytacji nieruchomości, obciążonej pożyczką długoterminową Banku, umorzenie tej pożyczki częściowe lub całkowite oraz wykreślenie jej z wykazu hipotecznego, bądź też pozostawienie w wykazie hipotecznym zabezpieczających pożyczkę wpisów, celem późniejszego przejęcia pożyczki przez nabywcę, któremu Bank nieruchomości odprzeda, zależy od uznania Banku.

Przy wszelkich, poza licytacyjną sprzedażą, przeniesieniach tytułów własności do nieruchomości obciążonej pożyczką Państwowego Banku Rolnego w listach zastawnych lub obligacjach, wszystkie zobowiązania poprzedniego właściciela względem Banku, związane z tą pożyczką, nie wyłączając jego osobistej odpowiedzialności za dług, przechodzą z mocy samego prawa na nowonabywcę.

O ile nabycie, nie wyłączając nabycia z licytacji publicznej, nastąpiło bez wyjednanego zgody Państwowego Banku Rolnego na pozostawienie pożyczki na hipotece, uprawnienia Banku do przedterminowego ściągnięcia pożyczki, zastrzeżone w umowie pożyczkowej, pozostają w mocy.

Wszelkie umowy i decyzje sądowe, sprzeczne z przepisami niniejszego paragrafu, są wobec Banku nieważne z mocy samego prawa i nie mogą być hipotecznie wykonane.

Władze sądowe i hipoteczne oraz notariusze winni najpóźniej w ciągu miesiąca powiadomić Państwowy Bank Rolny o wszelkiej zmianie tytułu własności do nieruchomości obciążonej pożyczką Państwowego Banku Rolnego.

§ 41.

Stopy procentowe, okresy umorzenia oraz bliższe warunki udzielania, spłaty i zabezpieczenia długoterminowych pożyczek udzielanych w listach zastawnych i w obligacjach, terminy płatności rat pożyczkowych, jak również szczegółowe warunki emisji i umarzania listów zastawnych i obligacyj — ustalone będą w przepisach wydanych na wniosek Prezesa Banku przez Ministra Skarbu.

Wysokość dodatku administracyjnego uchwała Rada Nadzorcza i zatwierdza na wniosek Prezesa Banku Minister Skarbu.

Wzory listów zastawnych i obligacji, ich imienna wartość, terminy losowania listów zastawnych i obligacji oraz wypłat kuponów i wylosowanych listów zastawnych i obligacji, warunki ewentualnego poddania zastrzeżeniom (zawinkulowania) listów i obligacji, sposób wykonywania nadzoru nad umorzeniem i emisją, wysokość, sposób lokowania funduszu rezerwowego listów zastawnych i obligacji oraz innych funduszy, związanych z emisją listów i obligacji, ustali Minister Skarbu na wniosek Prezesa Banku.

§ 42.

Skarb Państwa poręcza bezwarunkowo terminową zapłatę kapitału i odsetek:

1) listów zastawnych na ogólną sumę 315 milionów złotych w złocie, z czego: na sumę 215 milionów złotych w złocie — w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o udzielaniu poręki państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 407) oraz na sumę 100 milionów złotych w złocie — w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 16 kwietnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 280);

2) obligacji melioracyjnych na ogólną sumę 150 milionów złotych w złocie, z czego: na sumę 100 milionów złotych w złocie — w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 maja 1928 r. o udzielaniu poręki państwowej na zapłatę kapitału i odsetek obligacji melioracyjnych Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 535), oraz na sumę 50 milionów złotych w złocie — w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 16 kwietnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 280).

2. Postanowienia szczegółowe o kredycie w listach zastawnych.

§ 43.

Pożyczki amortyzacyjne w listach zastawnych będą udzielane przez Państwowy Bank Rolny dla drobnych i średnich gospodarstw rolnych na kupno gruntu, regulacje i inwestycje rolne, na spłatę uciążliwych dla gospodarstw rolnych zobowiązań i na inne potrzeby gospodarcze.

Pożyczki takie będą również udzielane właścicielom nieruchomości ziemskich niezależnie od ich obszaru, na spłatę obciążeń hipotecznych przy parcelacji tychże nieruchomości.

Normy obszarów gospodarstw rolnych, na których nabycie Bank będzie udzielał kredytu, ustalane będą przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Najniższą wysokość pożyczek ustala Minister Skarbu na wniosek Prezesa Banku z tem, że pożyczka nie może być niższą od sumy 1.000 złotych.

§ 44.

Ustanowione dla pożyczek długoterminowych, udzielanych w listach zastawnych, zabezpieczenia hipoteczne, hipoteki i prawa zastawu stanowią zabezpieczenie wyłącznie dla wypuszczonych listów zastawnych odnośnych seryj i kuponów od tych listów, co powinno być uwidocznione w odnośnych wpisach hipotecznych. Jeżeli postanowienie powyż-

sze nie zostało wyrażone w treści odnośnych wpisów hipotecznych, to przy tych wpisach Państwowy Bank Rolny ma prawo bez składania szczególnych oświadczeń domagać się wniesienia do ksiąg hipotecznych odpowiednich ostrzeżeń (adnotacji). Brak ostrzeżenia hipotecznego (adnotacji) nie zmienia węża zabezpieczenia dla listów zastawnych.

Oprócz wyżej wymienionego przywileju, posiadaczom tych listów i kuponów od nich służy również ustawowy przywilej pierwszeństwa zaspokojenia na ratach, włożonych na pokrycie wymienionych pożyczek, na specjalnym funduszu rezerwowym listów zastawnych i obligacji oraz na specjalnych funduszach rezerwowych poszczególnych seryj listów zastawnych.

Co do zaspokojenia z innych części majątku Banku, posiadacze listów zastawnych stoją narówni z innymi wierzycielami.

§ 45.

Do czasu całkowitej spłaty długoterminowej pożyczki amortyzacyjnej, wydanej w listach zastawnych Banku, właściciel obciążonej nią nieruchomości podlega następującym rygorom:

1) że bez zezwolenia Banku:

a) nieruchomość obciążona pożyczką Banku nie może być zbywana pod tytułem darmym lub obciążliwym w całości lub w części,

b) znajdujące się na niej budynki nie mogą być odprzedawane ani usuwane z gruntu,

c) nieruchomość nie może być dzielona w naturze,

d) nieruchomość nie może być w całości ani w części oddawana w dzierżawę lub poręczającą administrację, ani w posiadanie lub użytkowanie na termin dłuższy ponad rok jeden, w szczególności nie może być na niej ustanowione prawo dożywotniego użytkowania;

2) że budynki, których wartość uwzględniona została przy udzielaniu pożyczki, powinny być corocznie w określonej przez Bank, w myśl § 31, instytucji ubezpieczeniowej oraz w określonej przez Bank wysokości ubezpieczone od ognia z tem, że w razie pożaru wynagrodzenie asekuracyjne wypłacone będzie właścicielowi nie inaczej jak za zgodą Banku;

3) że na obszarze mocy obowiązującej procedury cywilnej z roku 1864, w razie wystawienia nieruchomości na licytację, dłużnik zrzeka się oceny sądowej i zgadza się, aby licytacja rozpoczęła się od sumy zastrzeżonej w umowie pożyczkowej, w braku zaś takiego zastrzeżenia — od sumy, stanowiącej całkowitą wierzytelność Banku wraz z sumami należności uprzywilejowanych i wierzytelności, zapisanych w Dziale IV na numerach, poprzedzających numery wierzytelności Banku;

4) że pożyczka lub jej pozostałość wraz z procentami i innymi przynależnościami, bez względu na pierwotnie umówiony termin, staje się natychmiast wymagalną, bez postawienia dłużnika w zwłocę, w razie niedopełnienia któregośkolwiek z powyższych warunków, jak również jeżeli:

- a) nieruchomość jest rozmyślnie lub przez niedbalstwo niszczone,
- b) nie są uiszczone dwie ostatnie składki ogniowe (premie asekuracyjne) od budynków, których wartość została uwzględniona przy przyznaniu pożyczki,
- c) wszczęta została egzekucja do nieruchomości, obciążonej pożyczką,
- d) pożyczka nie została użyta na cel wskazany przy jej udzieleniu,
- e) nieruchomość obciążona pożyczką uległa znacznemu pogorszeniu, zagrażającemu bezpieczeństwu pożyczki,
- f) nie zostały spełnione inne warunki, zastrzeżone przy udzieleniu pożyczki.

Ponadto właściciel obciążonej nieruchomości do czasu całkowitej spłaty pożyczki podlega wszelkim rygorom i przepisom, wynikającym ze Statutu Państwowego Banku Rolnego, zarówno już wydanym, jak też mogącym być wydanymi w przyszłości w związku z uzupełnieniem lub zmianą niniejszego Statutu.

Wreszcie, o ile obciążona nieruchomość jest nabyta z parcelacji, dokonanej wedle przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1), obok wpisu hipotecznego zabezpieczenia pożyczki (hipoteki, prawa zastawu), winna być dokonana adnotacja — ostrzeżenie z art. 54 tejże ustawy.

3. Postanowienia szczegółowe o kredycie w obligacjach meljoracyjnych.

§ 46.

Pożyczki w obligacjach meljoracyjnych będą udzielane przez Państwowy Bank Rolny na rolne meljoracje szczegółowe oraz na meljoracje podstawowe, potrzebne dla przeprowadzenia rolnych meljoracji szczegółowych dla gospodarstw rolnych, niezależnie od ich obszaru, a to stosownie do przepisów, jakie w tym przedmiocie wydane będą na mocy § 41 niniejszego Statutu.

§ 47.

Pożyczki w obligacjach meljoracyjnych będą udzielane:

- 1) a) spółkom wodnym — na zasadach i przy zabezpieczeniu wedle art. 160 ustawy wodnej (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 62, poz. 574),
- b) spółkom wodnym — na obszarze cieszyńskiej części województwa śląskiego na zasadach i przy zabezpieczeniu wedle przepisów ustawy austriackiej z dnia 30 czerwca 1884 r., Dz. u. p. austr. Nr. 116, o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych,
- c) spółkom wodnym oraz stowarzyszeniom dla meljoracji rolnych na zasadach i przy zabezpieczeniu wedle przepisów pruskiej ustawy wodnej z dnia 7 kwietnia 1913 r., oraz pruskiej ustawy z dnia 5 maja 1920 r. o tworzeniu stowarzyszeń, celem przeprowadzenia meljoracji rolnych — na pozostałym obszarze województwa śląskiego;

2) wszelkim innym osobom fizycznym i prawnym z zabezpieczeniem hipotecznym zgodnie z §§ 28, 29, 30 i 31 niniejszego Statutu;

3) gminom wiejskim — na zasadach przewidzianych w przepisach obowiązujących o zaciągnięciu przez nie zobowiązań.

§ 48.

Przy udzielaniu pożyczek na meljoracje, mające na celu poprawę fizykalnych własności gleby, jak: drenowanie, osuszanie rowami, nawadnianie oraz inne meljoracje rolne, szacunek gruntów może obejmować przybytek wartości, jaki ma być spowodowany zamierzonymi nakładami meljoracyjnymi. Zwiększenie szacunku nie może jednak przekraczać 75% przybytku wartości.

Wysokość pożyczek udzielonych na meljoracje nie może przekraczać rzeczywistych kosztów meljoracyjnych. Nadto przewidywany skutek meljoracji przeciętne zwiększenie dochodu z danej posiadłości nie powinno być niższe od rat, należnych od pożyczki przyznanej na meljoracje.

§ 49.

W wypadku, gdyby pożyczka niezbędna dla przeprowadzenia objętych kosztorysem robót meljoracyjnych nie mogła być przed ich ukończeniem należycie zabezpieczona na meljorowanej nieruchomości, Bank może przyjąć dodatkowe zabezpieczenie hipoteczne na innej nieruchomości w granicach 50% jej szacunku.

§ 50.

Udzielona na meljoracje pożyczka lub jej pozostałość wraz z procentami i innymi przynależnościami, bez względu na pierwotnie umówiony termin, staje się natychmiast wymagalna, bez postawienia dłużnika w zwłocę — jeżeli:

1) nieruchomość, na której zmeljorowanie udzielono pożyczki, lub nieruchomość, na której pożyczka została zabezpieczona, jest rozmyślnie lub przez niedbalstwo niszczone,

2) jeżeli w ten sam sposób niszczone są urządzenia meljoracyjne,

3) jeżeli pożyczka nie została użyta na cel wskazany przy jej udzieleniu,

4) jeżeli dłużnik nie wykona innych warunków, zastrzeżonych przy udzieleniu pożyczki.

Ponadto nieruchomość, na której zabezpieczona została pożyczka w obligacjach meljoracyjnych, do czasu całkowitej jej spłaty podlega pozostałym rygorom wyszczególnionym w § 45 niniejszego Statutu.

§ 51.

Dla utrzymania należytego zabezpieczenia emitowanych obligacji oraz dla zapewnienia wykonania i konserwacji urządzeń meljoracyjnych, Bank zastrzeżać będzie wypłatę pożyczki w ratach, w zależności od postępu robót, jako też zastrzeżać może inne warunki, niezbędne dla zapewnienia należytego bezpieczeństwa pożyczek, zużytkowania ich zgodnie z przeznaczeniem oraz utrzymania w należytych stanie meljoracji, przeprowadzonych przy pomocy pożyczki obligacyjnej.

§ 52.

Ustanowione dla pożyczek długoterminowych, udzielanych w obligacjach meljoracyjnych, zabezpieczenia hipoteczne, jako też zabezpieczenia, wynikające z zobowiązań członków spółek wodnych oraz z zobowiązań związków samorządowych, na zasadzie których Państwowy Bank Rolny wypuszcza obligacje meljoracyjne, stanowią zabezpieczenie wyłącznie dla wypuszczonych obligacji meljoracyjnych odnośnych seryj i kuponów od tych obligacji, co powinno być uwidocznione w odnośnych wpisach hipotecznych. Wszystkie hipoteki, niezawierające wzmianki, którą serię obligacji zabezpieczają, stanowią zabezpieczenie wyłącznie dla serii obligacji meljoracyjnych nieoznaczonej numerem.

Oprócz wyżej wymienionego przywileju, posiadaczom tych obligacji i kuponów od nich służy również ustawowy przywilej pierwszeństwa zaspokojenia na ratach, wpłacanych na pokrycie wymienionych pożyczek, na specjalnym funduszu rezerwowym listów zastawnych i obligacji, oraz na specjalnych funduszach rezerwowych poszczególnych seryj obligacji. Co do zaspokojenia z innych części majątku Banku, posiadacze obligacji meljoracyjnych stoją narówni z innymi wierzycielami.

B. Kredyt krótkoterminowy i inne operacje Państwowego Banku Rolnego.

§ 53.

W celu rozwoju i organizacji drobnego kredytu rolniczego Państwowy Bank Rolny będzie:

- a) popierać tworzenie i zasilać kredytem rolnicze spółdzielnie kredytowe oraz ich organizacje centralne, jak również ułatwiać lokatę wolnych funduszy tych instytucji,
- b) zasilać w środki obrotowe gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe oraz powiatowe kasy oszczędności na cele kredytu rolniczego.

Państwowy Bank Rolny może w wykonywaniu swych niniejszym Statutem przewidzianych zadań i czynności korzystać ze współpracy i współdziałania wymienionych instytucji, na zasadach ustalonych przez Radę Nadzorczą, w szczególności przez udzielanie im zastępstw Banku.

§ 54.

Państwowy Bank Rolny może dokonywać wszelkich operacji bankowych, potrzebnych do osiągnięcia celów, wskazanych w § 4, mając na względzie przede wszystkim potrzeby drobnych i średnich gospodarstw rolnych.

W szczególności do zakresu operacji Banku należą:

- 1) udzielanie pożyczek w gotówce na podstawie zobowiązań dłużnych lub weksli, zgodnie z §§ 60, 61 i 62 niniejszego Statutu;
- 2) skup weksli i innych zobowiązań, płatnych najpóźniej w ciągu dwunastu miesięcy, jak również ich redyskonto;
- 3) udzielanie pożyczek terminowych oraz kredytu w rachunku bieżącym pod zastaw papierów o stałym oprocentowaniu, złota i srebra oraz kosztowności, towarów i produktów rolnych oraz zastę-

pujących je dokumentów tudzież weksli depozytowych (kaucyjnych), a to zgodnie z §§ 56 i 57 niniejszego Statutu;

4) zaopatrywanie rolników w środki produkcji i organizacja zbytu produktów rolnych;

5) przyjmowanie wkładów oszczędnościowych i lokat, wkładów terminowych lub za wypowiedzeniem oraz wkładów na rachunki bieżące i przekazowe;

6) przyjmowanie na przechowanie za określoną zgóry opłatą wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, dokumentów i kosztowności;

7) inkaso weksli, kuponów i innych dokumentów terminowych;

8) dokonywanie wypłat, wydawanie czeków, przekazów i akredytyw na rachunek osób trzecich w kraju i zagranicą;

9) kupno i sprzedaż na własny rachunek papierów państwowych i innych papierów pupilarnych oraz walut zagranicznych w monecie, banknotach i dewizach;

10) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich wszelkich walut i papierów wartościowych.

§ 55.

Przyjmowane przez Bank do dyskonta weksle powinny być opatrzone co najmniej dwoma podpisaniami, uznaniami za dobre.

Bank nie jest obowiązany podawać powodów nieprzyjęcia weksłu.

§ 56.

Zastaw papierów wartościowych odbywa się drogą złożenia ich w Banku, wraz z deklaracją właściciela o poddaniu się warunkom przez Bank ustanowionym.

Zastaw ruchomości odbywa się drogą przejęcia przez Bank w naturze na skład lub też przejęcia dokumentów, dostatecznie zabezpieczających prawo Banku do przedmiotu zastawu.

Uchwalony przez Radę Nadzorczą wykaz papierów wartościowych oraz wykaz towarów i kosztowności, na które Bank może udzielać kredytu, oraz stosunek procentowy pomiędzy maksymalną wysokością pożyczki, a wartością zastawu, podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu, na wniosek Prezesa Banku.

§ 57.

Zastawione w Banku rzeczy nie podlegają zajęciu egzekucyjnemu (aresztowi, sekwestrowi) i nie mogą być wciągnięte do masy upadłości ich właścicieli dla zaspokojenia należności, zarówno prywatnych jak i Skarbu Państwa, dopóki wierzytelność Banku, pod ich zastaw udzielona, nie zostanie spłacona.

§ 58.

Jeżeli przyjęta przy udzielaniu kredytu wartość giełdowa papierów danych w zastaw obniży się o $\frac{1}{4}$, dłużnik obowiązany jest na wezwanie Banku złożyć odpowiedni dalszy zastaw lub spłacić część kredytu, a to pod rygorem sprzedaży zastawu w terminie w wezwaniu wskazanym.

W wypadku niezaspokojenia zabezpieczonej zastawem ruchomym wierzytelności Banku w terminie, przewidzianym w warunkach pożyczki, Bank

wezwie dłużnika listem poleconym do zaspokojenia przypadającej od niego należności w terminie co najmniej 15-dniowym od daty wystania. Jeżeli dłużnik po upływie tego terminu nie uskuteczni zapłaty, może Bank przystąpić do sprzedaży zastawu; gdyby Bank nie przystąpił do sprzedaży w całości lub w części w ciągu 5 dni od upływu terminu, wskazanego w wezwaniu, obowiązany jest ponownie zawiadomić dłużnika o zamierzonej sprzedaży, wyznaczając ponownie termin co najmniej 15-dniowy.

Bank ma prawo przyjęte jako zastaw pożyczek terminowych papiery wartościowe, złoto, srebro i kosztowności oraz towary realizować dla zaspokojenia swych wierzytelności, pod zastaw tych rzeczy udzielonych, bądź na giełdzie pieniężnej lub towarowej, o ile są przedmiotem transakcji giełdowych, bądź w drodze przeprowadzonej we własnym zarządzie publicznej licytacji.

Nadwyżkę, jaka się okazać może po zaspokojeniu wierzytelności i kosztów sprzedaży, Bank przechowuje jako depozyt do dyspozycji dłużnika, gdyby zaś kwota uzyskana ze sprzedaży zastawu nie wystarczała na zaspokojenie pretensyj Banku, dłużnik obowiązany jest pokryć resztę pretensyj.

§ 59.

Papiery wartościowe i przedmioty przyjęte przez Państwowy Bank Rolny tytułem zastawu mogą być, za zgodą dłużnika, przez Bank zastawione w innych instytucjach kredytowych na sumę i na termin, nieprzewyższające wysokości i terminu kredytu, udzielonego na ich podstawie przez Państwowy Bank Rolny.

§ 60.

Zobowiązania wekslowe, przyjęte na zabezpieczenie udzielonych przez Bank pożyczek terminowych lub kredytu w rachunku bieżącym (§ 54 p. 1 i 3) powinny, stosownie do uznania Dyrekcji:

1) posiadać dodatkowo zabezpieczenie w formie kaucji, zahipotekowanej na nieruchomości (§ 62) lub też

2) być opatrzone co najmniej dwoma podpisami, uznanymi za dobre.

Bank może powyższych przepisów nie stosować do weksli własnych (sola weksli), przyjmowanych na zabezpieczenie kredytu, udzielonego przez Bank, a wystawianych:

1) przez powiatowe kasy oszczędności, za których zobowiązania odpowiada związek samorządowy;

2) przez gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe;

3) przez rolnicze spółdzielnie kredytowe.

§ 61.

Państwowy Bank Rolny może wydawać pożyczki gotówkowe na zobowiązania dłużne:

1) spółdzielniom, kasom gminnym pożyczkowo-oszczędnościowym oraz powiatowym kasom oszczędności;

2) poszczególnym rolnikom lub ich grupom, za zabezpieczeniem hipotecznym albo za solidarną odpowiedzialnością przyjętych przez Bank poręczycieli;

3) spółkom wodnym na przeprowadzenie melioracji rolnych;

4) gminnym, powiatowym i innym związkom komunalnym po zatwierdzeniu odnośnych uchwał przez władze nadzorcze na cele związane z rozwojem drobnych i średnich gospodarstw rolnych.

§ 62.

Zabezpieczenie hipoteczne pożyczek gotówkowych (§ 54) powinno się mieścić, łącznie z poprzedzającym je obciążeniem, w 2/3 wartości majątku, stanowiącego przedmiot zabezpieczenia, ustalonej podług niewygórowanego szacunku, z tem, iż szacunek nieruchomości ziemskiej oparty będzie na normach, jakie ustalone będą w przepisach, przewidzianych w § 28.

Ponadto uwzględnione być mają postanowienia zawarte w §§ 28, 29 i 31.

§ 63.

Na przyjmowane przez Bank wkłady wydawane będą dowody imienne.

Sumy złożone w Banku, jako wkłady oraz na rachunek bieżący, nie mogą podlegać aresztowi ani sekwestrowi inaczej, jak drogą określoną w ustawie postępowania cywilnego.

Stopę procentową dla wkładów ustanawia Rada Nadzorcza, a uchwały Rady Nadzorczej zatwierdza na wniosek Prezesa Banku Minister Skarbu.

§ 64.

Na przyjmowane przez Bank wkładki oszczędnościowe wydawane będą książeczki oszczędności imienne bądź na okaziciela.

Lokowane w Banku sumy na książeczki oszczędności do 2.500 złotych nie podlegają zajęciu egzekucyjnemu.

Stopę procentową dla wkładek oszczędnościowych ustanawia Rada Nadzorcza, a uchwały Rady Nadzorczej zatwierdza na wniosek Prezesa Banku Minister Skarbu.

Szczegółowe przepisy o wkładkach i książeczkach oszczędnościowych określa regulamin.

§ 65.

Książeczki oszczędności Banku i dowody lokaty mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób, pozostających pod opieką lub kuratela, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jako też wszelkiego rodzaju kaucji i wadžių licytacyjnych.

§ 66.

Państwowy Bank Rolny może uczestniczyć w kapitałach zakładowych organizacji parcelacyjnych, scaleniovych, melioracyjnych, przemysłowo-rolnych, oraz wszelkich innych, przyczyniających się do powstania i rozwoju drobnych i średnich gospodarstw rolnych (§ 4 p. 2) o ile one:

1) nie mają celów spekulacyjnych,

2) rozwijają działalność ogólniejszego znaczenia,

3) współdziałają z Ministerstwem Rolnictwa i Reform Rolnych bądź też z innymi organami Rządu,

4) zapewniają Państwowemu Bankowi Rolnemu dostateczny wpływ na bieg ich spraw i interesów.

Ogólna suma takich udziałów nie może przewyższać 10% kapitału zakładowego Banku.

C. Działalność parcelacyjna Państwowego Banku Rolnego.

§ 67.

Państwowy Bank Rolny ma prawo przeprowadzać parcelację nieruchomości ziemskich, zarówno nabytych na własność Banku jak też powierzonych mu w komis.

§ 68.

W związku z parcelacyjną działalnością Państwowy Bank Rolny może:

1) administrować nabytymi majątkami we własnym zarządzie lub oddawać je w dzierżawę w całości lub częściowo, aż do czasu rozparcelowania;

2) przeprowadzać niezbędne meljoracje rolne, scalenie gruntów, likwidację serwitutów oraz podział wszelkiego rodzaju wspólnot gruntowych, zamianę gruntów oraz inne roboty regulacyjne;

3) dokonywać sprzedaży gospodarstw i działek gruntowych, powstałych z parcelacji nieruchomości ziemskich;

4) udzielać pomocy nabywcom parcel gruntowych na pobudowanie się i zagospodarowanie przez wydawanie im na ten cel pożyczek, dostarczanie materiałów budowlanych, gotowych budynków, inwentarza żywego i martwego oraz innych środków produkcji rolnej. W tym celu Bank może korzystać z usług spółdzielczych, społecznych instytucyj, ponadto w razie niezbędnej potrzeby może tworzyć własne agendy wytwórcze i handlowe oraz nabywać poręby leśne;

5) popierać urządzenia kulturalne i gospodarcze na obszarach rozparcelowanych.

§ 69.

Przy parcelacji majątków własnych Banku nieodpłacona przy akcie reszta ceny sprzedaży może być zekredytowana za zabezpieczeniem hipotecznym na pierwszym miejscu hipotecznym względnie na następnym miejscu po długoterminowej pożyczce, jeśli taka jest przez Bank udzielona. Zabezpieczenie hipoteczne kredytowanej reszty ceny kupna winno mieścić się łącznie z długoterminową pożyczką Banku w 4/5 ceny sprzedaży obciążonej nieruchomości.

Art. 70.

Państwowemu Bankowi Rolnemu służy prawo przedterminowej spłaty wszelkich wierzytelności i ciężarów (służebności rent w naturze i w gotówce i innych ciężarów, z wyjątkiem służebności, podlegających działaniu rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74 i 75), które obciążają nieruchomość lub jej część, ulegającą parcelacji, podpadającej pod przepisy art. 57 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1), tak w tych przypadkach, w których państwowy Bank Rolny sam jako właściciel bądź komisowo daną nieruchomość parceluje, jak również w tych przypadkach, kiedy parcelację, przeprowadzoną przez właściciela lub na jego zlecenie przez instytucję do parcelacji upoważnioną, popiera przez udzielanie pożyczek długoterminowych amortyzacyjnych na ułatwienie parcelacji lub spłatę ceny kupna.

O ile osoby, których prawa są hipotecznie zabezpieczone nie wyrażają zgody na przedterminową spłatę lub też wartość uprawnień, nieujawniona w hipotece, nie zostaje zgodnie oceniona, wówczas przedterminowa spłata wierzytelności i ciężarów nastąpi w tych granicach i tym trybem, jaki ustanawia rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1927 r. o uregulowaniu ciężarów i wierzytelności, ciążących na przymusowo wykupionych nieruchomościach ziemskich (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3, poz. 22). O przejściu służebności wedle art. 2 tego rozporządzenia orzekać będzie w trybie części 2 tego artykułu właściwy miejscowo okręgowy urząd ziemski.

Właściwy wedle art. 6 tego rozporządzenia sąd ustali na wniosek Państwowego Banku Rolnego wartość ciężarów i wierzytelności spornych oraz sposób ich spłaty, nie żądając uprzedniego złożenia potrzebnej na zaspokojenie tych ciężarów i wierzytelności sumy. Złożenie przez Państwowy Bank Rolny ustalonej orzeczeniem sądu sumy do depozytu sądu uzasadnia żądanie wykreślenia z hipoteki wszelkich nieprzyjętych ciężarów i wierzytelności.

Doręczenie wierzycielom hipotecznym i uprawnionym ciężarów hipotecznie zabezpieczonych wezwania do przyjęcia przedterminowych spłat Państwowy Bank Rolny skutecznie będzie za pośrednictwem właściwych okręgowych urzędów ziemskich.

III. Administrowanie funduszami powierzonymi przez Rząd.

§ 71.

Administrację poszczególnymi funduszami, przeznaczonymi do dyspozycji organów Rządu, powierza Państwowemu Bankowi Rolnemu władza, dysponująca danym funduszem, za wiedzą Ministra Skarbu.

Administrację temi funduszami wykonywuje Bank na zasadach ustalonych przez władze powołane do dysponowania temi funduszami.

§ 72.

Na pokrycie wydatków związanych z administracją funduszy, powierzonych Państwowemu Bankowi Rolnemu, Bank może pobierać na swoje dobro od dłużników tych funduszy dodatek administracyjny w wysokości, ustalonej na wniosek Prezesa Banku przez władze, powołane do dysponowania temi funduszami. Na pokrycie tych wydatków może być również przeznaczona część wpływów tych funduszy w wysokości ustalonej na wniosek Prezesa Banku przez władze, powołane do dysponowania temi funduszami.

§ 73.

Należności funduszy administrowanych mogą być przez Bank przenoszone do nowego okresu umorzenia na zasadach ustalonych przez władze, powołane do dysponowania temi funduszami.

Decyzje Banku o przenoszeniu do nowego okresu umorzenia należności Skarbu Państwa, administrowanych przez Bank, będą ujawnione w hipotece bez udziału wierzycieli hipotecznych na jednostronny wniosek Państwowego Banku Rolnego lub właściciela nieruchomości.

Pożyczka przeniesiona do nowego okresu umorzenia zachowuje takie samo pierwszeństwo hipoteczne, jakie służyło pierwotnej pożyczce.

§ 74.

Przepisy § 40 stosuje się także do pożyczek i kredytów długoterminowych, nie wyłączając długów rentowych i z tytułu reszty ceny kupna, udzielonych przez instytucje kredytowe, których sprawy finansowe powierzone są likwidacji prowadzonej przez Państwowy Bank Rolny, zgodnie z ust. 3 § 4.

IV. Rachunkowość i sprawozdawczość.

§ 75.

Rokiem operacyjnym i administracyjnym Banku jest rok kalendarzowy.

§ 76.

Preliminarz wydatków i dochodów Banku na rok następny zatwierdza na wniosek Prezesa Banku Minister Skarbu. Preliminarz winien być przedstawiony po uchwaleniu przez Radę Nadzorczą najpóźniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem nowego roku administracyjnego do zatwierdzenia.

Preliminarze dodatkowe na wydatki, nieprzewidziane w budżecie, winny być po uchwaleniu przez Radę Nadzorczą przedstawione przez Prezesa Banku do zatwierdzenia Ministrowi Skarbu.

§ 77.

Za każdy miniony rok operacyjny Dyrekcja sporządza zamknięcie rachunkowe oraz bilans Banku i przed upływem pierwszego kwartału następnego roku przedstawia je Prezesowi Banku dla przedłożenia Radzie Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej do sprawdzenia. Rada Nadzorcza, po rozpoznaniu sprawozdania Komisji Rewizyjnej, uchwała wniosek co do zatwierdzenia zamknięcia rachunków, bilansu oraz użycia czystego zysku lub pokrycia wykazanej straty; wnioski te przedstawia Prezes Banku Ministrowi Skarbu, który je zatwierdza w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 78.

Zysk Banku, po potrąceniu amortyzacji, oraz przeznaczonych przez Ministra Skarbu na wniosek Rady Nadzorczej, przedstawiony przez Prezesa Banku, odpowiednich sum na nagrody pieniężne dla osób powołanych do pracy w Banku, ma być rozdzielony w sposób następujący:

1) 35% na ogólny fundusz rezerwowy Państwowego Banku Rolnego;

2) 30% na zasilenie funduszy rezerwowych listów zastawnych i obligacji Banku (§ 17) proporcjonalnie do ich sumy, pozostającej w obiegu w dniu 31 grudnia roku sprawozdawczego;

3) 15% na tworzenie względnie zasilenie specjalnych funduszy Banku, związanych z jego działalnością, w szczególności funduszu na obniżenie oprocentowania pożyczek Państwowego Banku Rolnego i t. p.;

4) 15% na zasilenie Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej;

5) 5% na cele podniesienia kultury rolnej, badania naukowe, związane z rozwojem gospodarczym wsi, i inne cele społeczne.

Gdy ogólny fundusz rezerwowy osiągnie wysokość równą kapitałowi zakładowemu Banku, powołane 35% (punkt 1) zysku będą przelewane w $\frac{1}{2}$ na fundusz rezerwowy, a w $\frac{1}{2}$ na kapitał zakładowy.

Podział czystego zysku zatwierdza Minister Skarbu na wniosek Prezesa Banku.

V. Organizacja Banku.

Władze Banku, Nadzór, Oddziały i personel Banku.

§ 79.

Władzami Państwowego Banku Rolnego są: Prezes Banku, Rada Nadzorcza i Dyrekcja; organem pomocniczym władz nadzorczych Banku jest Komisja Rewizyjna.

Zwierzchni nadzór nad Bankiem wykonywa Minister Skarbu.

§ 80.

Prezesa Banku mianuje na przeciąg lat 5 Prezydent Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministrów Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Prezes Banku otrzymuje stałe uposażenie z budżetu Banku.

Wysokość uposażenia Prezesa Banku oraz inne warunki służbowe ustala Rada Ministrów.

Prezes Banku może być odwołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Skarbu i Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 81.

Prezes Banku nie może być równocześnie posłem lub senatorem, ani sprawować żadnego płatnego państwowego lub komunalnego urzędu, ani zajmować płatnego stanowiska prywatnego, ani należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa. Ograniczenie to nie dotyczy brania udziału w Radzie Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego oraz z ramienia Banku w Radach i Komisjach Rewizyjnych tych przedsiębiorstw, w których udział Banku uznany zostanie za potrzebny.

Prezesem Banku nie może być osoba, do której majątku wdrożono postępowanie upadłościowe lub ugodowe, albo osoba pozbawiona zdolności do działań prawnych lub pełni praw obywatelskich.

§ 82.

Prezes Banku reprezentuje Bank wobec władz, czuwa, aby działalność Banku odpowiadała kierunkowi polityki gospodarczej i agrarnej Rządu, pełni ogólny nadzór nad całą działalnością Banku, przewodniczy Radzie Nadzorczej i czuwa nad wykonaniem uchwał, ma prawo każdego czasu wglądać we wszystkie czynności Banku, badać jego książki, dokumenty i akta, przeprowadzać sprawdzanie stanu kasy żądać wszelkich wyjaśnień i, w miarę potrzeby, do udziału w tych czynnościach powoływać rzeczoznawców lub członków Rady Nadzorczej.

Prezesowi Banku służy prawo zawieszania uchwał Rady, które, zdaniem jego, wykraczają przeciw ustawom, statutowi Banku lub interesowi państwowemu. Zawieszoną uchwałę przedstawia Prezes Ministrowi Skarbu, może jednak uprzednio

przedłożyć uchwałę do reasumpcji Radzie Nadzorczej.

Prezes Banku przedstawia Ministrowi Skarbu wraz z opinią Rady Nadzorczej, wnioski o kandydatach na stanowiska Naczelnego Dyrektora i Dyrektorów Banku oraz zgłasza Ministrowi Skarbu wraz z opinią Rady Nadzorczej, wnioski o ich zwolnienie. Prezes Banku, po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej powołuje i zwalnia, na wniosek Naczelnego Dyrektora, Wicedyrektorów Banku oraz Dyrektorów (Kierowników) Oddziałów. Prezes na wniosek Naczelnego Dyrektora nadaje i odwołuje prokury dla pracowników Banku.

Prezes Banku ma prawo brać udział w posiedzeniach Dyrekcji z głosem doradczym.

Prezes Banku ma prawo wstrzymać do uchwały Rady Nadzorczej wykonanie uchwały Dyrekcji, uznanej przez niego za niezgodną z ustawami, ze Statutem Banku i z podstawowymi zadaniami Banku.

Prezes składa Ministrom: Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych raz na miesiąc ustne sprawozdanie z działalności Banku.

§ 83.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, może mianować na czas przez siebie określony Wiceprezesa Banku.

Wiceprezes Banku zastępuje Prezesa Banku w razie jego nieobecności oraz pełni inne obowiązki przekazane mu przez Prezesa.

Postanowienia § 80 ust. 2 i 3 oraz § 81 dotyczą również Wiceprezesa Banku.

W razie niepowołania Wiceprezesa, lub w razie jego nieobecności zastępuje go powołany przez Prezesa Banku członek Rady Nadzorczej.

§ 84.

Rada Nadzorcza składa się:

1) z Prezesa Banku jako Przewodniczącego, oraz Wiceprezesa jako zastępcy Przewodniczącego, o ile Wiceprezes został powołany;

2) z 7 członków, powołanych na lat 3 przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być każdego czasu odwołani przez władzę, która ich powołuje.

Członkowie Rady Nadzorczej nie mogą być równocześnie ani posłami, ani senatorami.

Członkiem Rady Nadzorczej nie może być osoba, do której majątku wdrożono postępowania upadłościowe, ugodowe lub nadzór sądowy, albo osoba pozbawiona zdolności do działań prawnych lub pełni praw obywatelskich.

Rada Nadzorcza może specjalne zadania i poszczególne sprawy poruczać do opracowania i uchwalania komitetom specjalnym, złożonym z członków Rady. Jeśli zadania poruczone specjalnym komitetom wymagają pracy w ciągu dłuższego okresu czasu, wówczas członkowie komitetu uprawnieni są do otrzymywania specjalnego wynagrodzenia, którego wysokość określi Minister Skarbu.

§ 85.

Zwyczajne posiedzenia Rady odbywają się raz na kwartał, nadzwyczajne zwołuje Prezes Banku

w miarę potrzeby, z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej 3 członków Rady bądź Dyrekcji Banku; powinno być ono również zwołane na żądanie Ministra Skarbu.

§ 86.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej potrzeba pisemnego zawiadomienia o posiedzeniu wszystkich członków Rady i obecności na posiedzeniu Prezesa Banku lub w razie jego nieobecności Wiceprezesa Banku, albo członka Rady Nadzorczej, zastępującego Prezesa, i co najmniej 4 członków. Uchwały zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje narówni z członkami. W razie równości głosów przeważa zdanie, za którym wypowiedział się Przewodniczący.

Członkowie Dyrekcji Banku biorą udział we wszystkich posiedzeniach Rady Nadzorczej z głosem doradczym, z wyjątkiem wypadków, gdy w Radzie omawiane są sprawy osobiste członków Dyrekcji oraz gdy nieobecności członków Dyrekcji żąda Rada.

Naczelnny Dyrektor względnie wyznaczony przez Dyrektora przedstawia Radzie Nadzorczej wszelkie wnioski Dyrekcji.

§ 87.

Członkowie Rady Nadzorczej za udział w posiedzeniach i pełnienie swoich obowiązków otrzymują wynagrodzenie z budżetu Banku w wysokości określonej przez Ministra Skarbu.

§ 88.

Do Rady Nadzorczej należy nadawanie ogólnego kierunku działalności Banku, piecza nad całością majątku Banku i funduszy mu powierzonych oraz kontrola i nadzór nad działalnością Dyrekcji.

W szczególności do zakresu działalności Rady Nadzorczej należy rozpoznawanie i uchwalanie wniosków w przedmiocie:

1) ustalania ogólnego planu działalności Banku i wytycznych dla Dyrekcji w zakresie finansowo-kredytowym i agrarnym,

2) projektów uzupełnienia lub zmiany Statutu Banku;

3) otwierania i zwijania Oddziałów, agentur i przedstawicielstw Banku;

4) wydawania regulaminów, instrukcyj i wszelkich przepisów w zakresie należącym do kompetencji Rady Nadzorczej;

5) nabywania nieruchomości i wznoszenia budowli na potrzeby pomieszczenia Biur i personelu Banku tudzież sprzedaży tych nieruchomości;

6) nabywania nieruchomości ziemskich na parcelację na podstawie wniosków złożonych przez Dyrekcję, z wyjątkiem wypadków zastrzeżonych samodzielnej decyzji Dyrekcji (§ 90 p. 6);

7) ustanawiania kompetencji Dyrekcji w zakresie udzielania kredytów i lokowania kapitałów Banku w oznaczonych przez Radę Nadzorczą instytucjach prywatnych;

8) ustanawiania norm oprocentowania dla operacji Banku;

9) udziału Państwowego Banku Rolnego w kapitałach zakładowych organizacji wymienionych w § 66;

10) rozstrzygnięcia o zarządzeniach Dyrekcji, wstrzymanych przez Prezesa Banku, jako niezgodnych z ustawami, ze Statutem Banku, z przepisami lub podstawowymi zadaniami Banku (§ 82);

11) wszystkich spraw, które na mocy poszczególnych postanowień Statutu zastrzeżone są właściwości bądź Ministra Skarbu, bądź Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych;

12) innych spraw, przekazanych Radzie do zdecydowania czy zaopiniowania na mocy specjalnego zarządzenia Ministra Skarbu lub wniesionych przez Prezesa Banku.

Uchwały w sprawie wniosków wyszczególnionych w pp. 1, 3, 5, 8 i 9 wymagają zatwierdzenia Ministra Skarbu na wniosek Prezesa Banku, przyczem do wniosków wyszczególnionych w p. 1 i 9 w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 89.

Dyrekcję Państwowego Banku Rolnego stanowią powołani przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, na wniosek Prezesa Banku: Naczelny Dyrektor i Dyrektorowie Banku w ilości, ustalonej przez Ministra Skarbu. Minister Skarbu może na wniosek Prezesa Banku upoważnić do udziału, na zaproszenie Naczelnego Dyrektora, w posiedzeniach Dyrekcji z głosem stanowczym Wicedyrektorów Banku, w celu zastępowania nieobecnych Dyrektorów Banku.

Regulamin określi sprawy, wymagające kolegielnego załatwienia i uchwały Dyrekcji oraz niezbędny do tego komplet na posiedzeniach Dyrekcji, jak również ustali tryb jej urzędowania i sposób zastępowania nieobecnych Dyrektorów.

Członkowie Dyrekcji Państwowego Banku Rolnego nie mogą być równocześnie posłami, bądź senatorami, ani zajmować żadnego płatnego państwowego, komunalnego lub prywatnego stanowiska, ani też bez zgody Ministra Skarbu uczestniczyć we władzach kierowniczych lub nadzorczych jakichkolwiek przedsiębiorstw.

§ 90.

Dyrekcja zarządza bezpośrednio sprawami Banku, zastępuje Bank wobec władz, sądów i osób trzecich, zarządza majątkiem Banku oraz samodzielnie decyduje i załatwia wszelkie sprawy, związane z działalnością Banku, zgodnie z przepisami niniejszego Statutu.

W szczególności do zakresu działania Dyrekcji należy:

1) zabezpieczenie prawidłowego biegu działalności Banku oraz ściśle przestrzeganie wszelkich przepisów prawnych, rozporządzeń i instrukcji;

2) przedwstępne rozważanie wniosków, przedkładanych Radzie Nadzorczej do decyzji;

3) przedwstępne rozważanie i przedkładanie Radzie Nadzorczej do uchwalenia wniosków o nabywanie nieruchomości ziemskich na parcelację;

4) zatwierdzanie planów eksploatacji majątków ziemskich, nabytych na parcelacji;

5) zatwierdzanie planów parcelacji majątków ziemskich;

6) nabywanie i sprzedaż takich nieruchomości ziemskich, których obszar nie przekracza norm ustalonych w cz. 1 art. 50 ustawy z dnia 28 grudnia

1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1), oraz nabywania nieruchomości, celem uchronienia Banku przed stratami z powodu udzielonego kredytu i sprzedaż nieruchomości na tej zasadzie nabytych;

7) zestawienie bilansów, układanie budżetu oraz sprawozdań rocznych;

8) przyznawanie wszelkich kredytów w granicach norm ustalonych, zgodnie z § 88 p. 7;

9) załatwianie spraw i wykonywanie czynności, powierzonych Dyrekcji przez Radę Nadzorczą w ramach obowiązujących przepisów.

Do Naczelnego Dyrektora należy bezpośrednio kierownictwo i nadzór służbowy nad personelem Banku, jako też przyjmowanie i zwalnianie pracowników Banku w zakresie ustalonym w przepisach o służbie w Państwowym Banku Rolnym.

Naczelny Dyrektor ponosi odpowiedzialność za zgodne z obowiązującymi przepisami i zarządzeniami władz funkcjonowanie Banku; takąż odpowiedzialność przed Naczelnym Dyrektorem ponoszą poszczególni Dyrektorowie Banku w zakresie powierzonych im funkcji.

§ 91.

Otwarcie Oddziałów Banku z określeniem terytorjalnej działalności poszczególnych Oddziałów winno być ogłoszone w Monitorze Polskim. Oddział Banku wykonywa wszelkie czynności Banku na obszarze swej działalności.

Dyrektor (Kierownik) Oddziału zarządza bezpośrednio sprawami Oddziału, zgodnie z regulaminem, który określi kompetencję i odpowiedzialność Dyrektorów (Kierowników) Oddziałów i ich stosunek do Dyrekcji. Dyrektor (Kierownik) Oddziału decyduje samodzielnie o nabywaniu nieruchomości celem uchronienia Banku przed stratami z tytułu kredytu długoterminowego i o skierowaniu egzekucji do nieruchomości, nie wyłączając trybu wpływającego z uwagi do art. 1527 U. P. C. z 1864 r.

W sporach, wynikających z działalności Oddziałów, Państwowy Bank Rolny może być pozywany w siedzibie Oddziałów.

§ 92.

Nominacje Dyrektorów Banku, Wicedyrektorów Banku i Dyrektorów (Kierowników) Oddziałów oraz uprawnienia prokurentów Banku do podpisywania firmy Banku, ogłaszane będą w Monitorze Polskim.

§ 93.

Stosunek służbowy Dyrekcji i pracowników Banku ustala Minister Skarbu na wniosek Prezesa Banku z uwzględnieniem zasady, że stały personel Państwowego Banku Rolnego winien mieć zapewnioną emeryturę.

§ 94.

Członkowie Rady, Dyrekcji również personel i wszyscy współpracownicy Banku obowiązani są zachować tajemnicę we wszystkim, co dotyczy spraw i rachunków Banku oraz prywatnych interesów klientów Banku.

§ 95.

Personel Banku przy wykonywaniu swych czynności służbowych korzysta z ochrony prawnej, zapewnionej urzędnikom państwowym.

§ 96.

W celu oceniania weksli przedstawionych Bankowi do dyskonta oraz w celu udzielania opinii w przedmiocie zgłoszeń o kredyt niezabezpieczony hipotecznie lub zastawem, mogą być przy Oddziałach Banku utworzone z rozporządzenia Ministra Skarbu Komitety Dyskontowe, składające się z 3 członków, powołanych przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych. Tryb urzędowania Komitetów określi regulamin.

§ 97.

Komisja Rewizyjna Banku składa się z 5 członków, których powołuje Minister Skarbu, w tej liczbie dwóch w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych. Członkowie Komisji powołani są na lat dwa i otrzymują wynagrodzenie za swe czynności z budżetu Banku, w wysokości określonej przez Ministra Skarbu.

Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają z pośród siebie przewodniczącego i uchwalają wniosek zwykłą większością głosów. Do prawomocności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej 3 członków.

§ 98.

Komisja Rewizyjna rozpatruje w pierwszym kwartale każdego roku bilans Banku i składa swe sprawozdania Ministrowi Skarbu, podając je jednocześnie do wiadomości Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Prezesowi Banku.

§ 99.

Komisja Rewizyjna może tak z własnej inicjatywy, po uprzednim porozumieniu się z Prezesem Banku, jak i z inicjatywy władz nadzorczych Banku, dokonywać w każdym czasie rewizji Banku i jego Oddziałów. Komisja ma prawo żądać od Dyrekcji wszelkich wyjaśnień i ma prawo przeglądania wszelkich ksiąg, dokumentów i korespondencji Banku, jako też kontrolowania kas i skarbców.

§ 100.

W celu urzeczywistnienia zwierzchniego nadzoru Ministra Skarbu nad działalnością Państwowego Banku Rolnego, Minister Skarbu ma prawo mianować swego Komisarza oraz jego zastępców z pośród urzędników państwowych.

Obowiązki i uprawnienia Komisarza Ministra Skarbu bliżej określi pismo nominacyjne. W szczególności obowiązkiem Komisarza będzie:

1) czuwanie nad działalnością Banku w zakresie kredytu długoterminowego i ścisła kontrola emi-

sji listów zastawnych i obligacji meljoracyjnych w granicach obowiązujących ustaw;

2) czuwanie nad gospodarką Banku sumami lokowanymi przez Skarb Państwa;

3) uczestniczenie z głosem doradczym w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Dyrekcji Banku;

4) kontrola ksiąg, dokumentów i kas Banku oraz współdziałanie z Komisją Rewizyjną.

Wynagrodzenie za swoje czynności otrzymuje Komisarz oraz jego zastępcy z funduszków Banku, w wysokości oznaczonej przez Ministra Skarbu.

§ 101.

W celu przestrzegania zgodności działalności Banku, związanej z wykonywaniem naprawy ustroju rolnego z odnośnymi przepisami prawnymi, Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ma prawo mianować swego Komisarza i jego zastępców z pośród urzędników państwowych.

Obowiązki i uprawnienia Komisarza Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz jego zastępców zostaną bliżej określone w pismach nominacyjnych. W szczególności obowiązkiem Komisarza Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz jego zastępców będzie:

1) czuwanie nad działalnością Banku w zakresie spraw agrarnych;

2) czuwanie nad gospodarką Banku funduszami Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, przekazanymi Bankowi do administracji;

3) czuwanie nad działalnością Banku w zakresie likwidacji instytucji b. państw zaborczych lub przez te państwa gwarantowanych, które udzielały kredytu na cele agrarne;

4) uczestniczenie w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Dyrekcji Banku z głosem doradczym.

Czynności, przewidziane w części II-ej art. 59 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) pełnią przy Instytucji Centralnej Państwowego Banku Rolnego Komisarz Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz jego zastępcy; przy Oddziałach Państwowego Banku Rolnego dla pełnienia tych czynności Minister Rolnictwa i Reform Rolnych mianuje swych Komisarzy Agrarnych.

Wynagrodzenie za swoje czynności otrzymuje Komisarz Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, jego zastępcy oraz Komisarze Agrarni z funduszków Banku w wysokości, oznaczonej przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.